

П А Р И Ж.

Коли тепер хтось з парижан старшого покоління знову одвідає Париж, та він, мабуть, не знає його.

Зовнішній і внутрішній вигляд Парижу цілком змінився. Колишній центр революційної еміграції майже всього світу, що бачив між своїми гостями й Леніна, тепер чим раз стає одним з центрів міжнародної реакції.

Ротонда, кафе де ла Беле, де багато років пробували ті, що потім виконали гасло революції на увесь світ, заповнені тепер іншими людьми, що говорять іншою мовою.

Париж американізується. Що дня прибувають десятки потягів на вокзал та привозять людей в чорних окулярах, спортивних одязях, тобто американців — володарів Парижу.

Іх возить скрізь по Парижу, показують їм старі пам'ятники французької культури, а потім починається продаж цих пам'яток.

Містер Піт або містер Рокефеллер купують геть усе. Купують вони статуї, картини та інші рідкості, що над ними роками працював французький люд, і купують все по дешевій ціні. Вони володарі Парижу. Старі кав'ярні заповнені ними. Так само і ресторани. Ці вони забивають, те й мають.

Навіть на Ейфелевій вежі видно їхні сліди. Там в день і вночі видно реклами автомобілів Ситроєна.

А там у латинській кварталі, у вулиці вулиці, де жив колись Данте, де досі існує стара кав'ярня "Білого Коня", де колись давню Марат перший раз оповістив війну тиранії, і там сидять старі добрі жінки, горісті чоловіки, що приїхали з нового світу, щоб побачити поневисшений Париж.

Нам'ята, як одного разу, де в один з найпопулярніших французьких кав'ярень сиділи ці люди в жовтих штанах з цигарками в зубах.

Маленька прохачка-музикантка прийшла прохати кілька центів від публіки. Раніш ці маленькі, білі каліки завжди заробляли собі тут на прожиток.

Товста доларна людина, побачивши її, нахилився калісеньку і вивести її, бо свинюподібний доларний людина не хотів бачити білих людей там, де вона розважалася.

Мій знайомий сказав мені тоді, що між цією прохачкою і самою Францією існує певна аналогія, бо Франція так само, як часто його роллю грає коханий прохач в Білій Домі в Злучених Штатах.

Зруйнований фінансовою катастрофою, Франція, звичайно, не може витримати конкуренції з паном долларом. Він американець, що в ньому спостерігається центр французького рита серед парижського на-

маларства — Монпарнас — і центр розваги — Монмартр, — бо там і тут панує гаманець.

На Монмартрі крім пана долара існує ще й Врангель. Всі місця розпусти та місця розваги заповнені благородними корнетами, що в ролі альфонсів знаходять теплий притулок у серцях старих американок. "Канкаазький замок", "Яр", "Терем" тощо заповнені руськими проститутками, що так само шукають духовної та матеріальної допомоги від пана долара.

Тільки один раз на рік Париж знову стає старим Парижем. 14-го липня, в той день, коли в 1789 році перший раз упала тиранія, коли під гукари рушниць упала Бастилія, все на паризькій вулиці. Всі танцюють. Танцюють вони в кав'ярнях, на вулицях, на бульварах, в парках, в скверах, на верандах. Біля Бастильського майдану робітники співають "Інтернаціонал", величезні процесії, оздоблені квітами, ходять по вулицях, і навіть там, в кварталах Сени та Рони, де цілий день куряться з димарів, де день заміняє ніч, а світло сменяє темноту вночі — день, в ці дні каміні величезні засипають, а робітники в найкращих одязях сплять святкуючи день, коли знищено першу тиранію французького народу.

А вночі, за встановленим звичаєм, на кладовищі Пер ла Шез, де біля муру після Паризької Комуні розстріляно останніх комуністів, старе кладовище оживає. Багато тіней бродить між могилами, багато віяток залишається біля саркофагів, біля чорного муру, де в черний окутих, що вийшли Бастилію, заплели свою кров за волю своїх правників.

В цей день не видно американців, він не розуміє цієї радості, він боїться, щоб хтось не штовхнув його грузного тіла. Він ховається в цей день у великих кімнатах гостиниці від французького пролетаріату, що знов прокинувся.

Навіть темний лицар Парижу — апаши, — і той зник з Парижу, а замість нього з'явився одинокий в апашській одязі з червоною хусткою на шиї, що одинокі всі кав'ярні Парижу. Цей джентельмен, держучи добру плату від хазяїна нічного кабачка, має завдання ходити біля американців, дико водити чорними очима з білими бликами, інколи бити свою по-тоді, що між цією прохачкою і самою Францією існує певна аналогія, бо Франція так само, як часто його роллю грає коханий прохач в Білій Домі в Злучених Штатах.

Зруйнований фінансовою катастрофою, Франція, звичайно, не може витримати конкуренції з паном долларом. Він американець, що в ньому спостерігається центр французького рита серед парижського на-

селення. Трудящі, артисти, малі і навіть дрібна буржуазія, всі, геть усі, ненавидять нового генія валюти.

В робітничих клубах досить часто чути анекдоти або пісні проти американців. В кав'ярні постів, куди рідко заходить американець, тільки й чути слово проти цих товстих людей в окулярах, що змінили колишній вигляд старого Парижу. Пам'ятаю, що до однієї студентської кав'ярні зайшов один з тих американців. Негайно, як на команду, кілька десятків студентів підвелися і плещучи в долоні, гукали: "Геть Американця, геть Американця, Геть, геть, геть!"

Поводивши свинячими очима у черепашних окулярах, американець вийшов з кав'ярні.

Крім американців серед багатьох чужинців, що перебувають у Парижі, є ще інші, і про них я хочу сказати кілька слів. Коли він вночі підіде до Алі, величезний критий ринок Парижу, то ви побачите там так само чужинців, але вже Раба, Це Араб, або Негр, чужинців в Індокитаю, сині далекі теплі країни, син французьких колоній.

Ту роботу, що її не робить Франція, ту роботу, що її не хоче робити навіть чужинці, робить раб з колоній. Вночі, між горами капюсти й садовини, з такою в руках, біжить він з одного місця до іншого, а крім того він майже не знає відпочинку. Два французьких акаїни стожать за ним, щоб раб виконував обій обов'язок, і коли він притулюється хоч на хвилину до стіни, щоб відпочити, грізний крик нагадує йому, що він підданець "вільної французької республіки".

За десять франків на ніч, тобто за 25 центів, він біжить цілу ніч по темних кутках Алі, таке брук, вантажить вантажі на стаціях. А в день, заховавшись під міст, він знову і влітку обирає, не подібний на людину, "відпочиває".

Кожний день хтось з них умирав, бо туман, що стелився біля Сени, не давав їм теплого сонця далекого Аляску або Мадагаскара. Він не зміг говорити по французькому, він стухав все, але він мовчить, і тільки його чорні очі, очі горлового сина пустині-інколи блиснуть так, що ні один математик не в силі виміряти всю не-навість його душі. І хто знає, чим скінчиться його останній бій.

М. Тусон (французький).

ПРЕСА В ДАНІІ.

Данія на 3,700,000 населення має 320 газетників, які досягають мільона і більше тиражу. Крім цього, в Данії виходить 750-місячників, тижденьників і тижневиків, що виходять раз на тиждень. Крім цього, в Данії виходить 750-місячників, тижденьників і тижневиків, що виходять раз на тиждень.

Семено радісно проголошує, що "умерло ступу дівське й звичне" і малює райдужно-переможні перспективи:

Вкрийте ступ залізними будовами, Перетягніть дротом по стовпах. Залізничать на ступу дахи залізи, Заскавуйте, заграє машина, Сітка вкриє розмалювана грізно, Ступ — старий — родючий — нічий. Попливуть ліса широкими ріками, Запахне бензином серед степів,

Витисне паровоз металевий крик
Радіо-думка обкрутить землю
Спільним змаганням мети
І завоює людина небесну стелю
І скаже сонцеві: — світи.
("Мистецтво" або "Дві поезофілми")

Вас. Едлан вносить в українську поезію невідомий в ній до того бетон:

Ударом зрушив комунар
Бетонно-світлові підпори...
("Мистецтво")

Держися, залізобетон —
Ми будем бити, бити, бити.
("Удари молота і серця")

Він дає українській поезії геніяльну "Електру".

Там у нього:
Льокомотиви йоржистим хропостом
Мільйони насичених розмахом рук,
Зуби машин нахилились із крестом
Зварюють крицею напружений рух.

Клубами диму хмарами
Ух-х
Засмалюваний димар
Роздмухує
Рух.

Сотен чечіткою,
Тисячів переборами —
— Молоти, молоти, вдари
Приблєм
Мільйонів пружинястих рук!
("Шляхи мистецтва")

Витисне паровоз металевий крик
Радіо-думка обкрутить землю
Спільним змаганням мети
І завоює людина небесну стелю
І скаже сонцеві: — світи.
("Мистецтво" або "Дві поезофілми")

Вас. Едлан вносить в українську поезію невідомий в ній до того бетон:

Ударом зрушив комунар
Бетонно-світлові підпори...
("Мистецтво")

Держися, залізобетон —
Ми будем бити, бити, бити.
("Удари молота і серця")

Він дає українській поезії геніяльну "Електру".

Там у нього:
Льокомотиви йоржистим хропостом
Мільйони насичених розмахом рук,
Зуби машин нахилились із крестом
Зварюють крицею напружений рух.

Клубами диму хмарами
Ух-х
Засмалюваний димар
Роздмухує
Рух.

Сотен чечіткою,
Тисячів переборами —
— Молоти, молоти, вдари
Приблєм
Мільйонів пружинястих рук!
("Шляхи мистецтва")

Витисне паровоз металевий крик
Радіо-думка обкрутить землю
Спільним змаганням мети
І завоює людина небесну стелю
І скаже сонцеві: — світи.
("Мистецтво" або "Дві поезофілми")

Вас. Едлан вносить в українську поезію невідомий в ній до того бетон:

Ударом зрушив комунар
Бетонно-світлові підпори...
("Мистецтво")

Держися, залізобетон —
Ми будем бити, бити, бити.
("Удари молота і серця")

Він дає українській поезії геніяльну "Електру".

Там у нього:
Льокомотиви йоржистим хропостом
Мільйони насичених розмахом рук,
Зуби машин нахилились із крестом
Зварюють крицею напружений рух.

Клубами диму хмарами
Ух-х
Засмалюваний димар
Роздмухує
Рух.

Сотен чечіткою,
Тисячів переборами —
— Молоти, молоти, вдари
Приблєм
Мільйонів пружинястих рук!
("Шляхи мистецтва")

МОНГОЛИ СЕРЕДНЬОЇ АЗІЇ.

Населення Монголії своїм племенним складом поділяється на 4 групи: монгольську, тюркську, жайтаську й тунгузьку. Монголи — головна маса населення країни.

На кордонах Китаю Монголи майже "скитались", вони там вже ненавидять своїх братів-монголів і втратили властиву Монголам простоту.

Загалом же Монголи привнісли до гостинні, балакучі, палкі, але не зловисли. Вони доволі лінні, але не надто. В робочу пору вони здатні працювати багато й довго, бо тіло вони сильні.

Ізучи з караваном, Монгол може на протязі чотирьох місяців шодня по 15 годин на добу їсти в 30° мороз, при північно-східному вітрі. Але той же Монгол не може пройти 10 верств, не стомившись надмірно.

Кольор енергійний і войовничий характер Монголів, тепер стає м'яким і боязким. Підчас останніх нападів, Монголи всі розбіглися і китайський уряд наслалу спромігся зібрати з них два загони в тисячу осіб; загони ці були майже бездіяльні.

Проте, жорстоке поводження Монголів з бранцями свідчить, що вони зберігають в своїй душі ту лють, яка була їм властива підчас старих війн.

В звичайні часи Монголи не дуже жорстокі, а пасивно-людські. По вулицях монгольських міст можна бачити багато жебраків, що лежать в передсмертній агонії і конають на очах людей, що йдуть мимо.

Цей кочовий народ дуже неохайний, живуть Монголи дуже брудно. Звичай в них майже напівдикі. Монгол має, звичайно, одну законну жінку, але може мати ще другорядних жінок. Законна дружина — це та, яку обрали батьки, перша жінка; вона найстарша над усіма жінками і тільки її діти вважаються за нащадків.

З жіночого боку родинності не визнається: можна женитися з двома сестрами, з матір'ю і т. ін.

Світські Монголи завжди голять голови й носять одягу червону або жовту. Заміжні жінки розплетють волосся на дві коси і часто закладають їх в чохла, що висять через одне плече по боках грудей. Одяг Монгола — шаровари й халат, звичайно, з бавовняної тканини. В зимі, крім цього, носять шапки, шубу й шапінку. Національне житло Монгола — юрта або намет.

Монголи ніколи не мають тіло; лише й руки — зрізка. В одязі повно паразитів. Монгол ніколи не вживає води, як пиття; він п'є тільки плиточний чай з молоком, сіллю, іноді з маслом.

Такого чаю Монгол випиває від 15 до 30 чашок на день. Монголу мало відомі ремесла й майстерства.

Занимається він здебільшого мінимим торгів, трохи скотарством, фуражарством тощо.

Цікава, а разом з тим дивна, країна кочовників, що колись піддала була під себе мало не половину Європи.

Дні тепер Монголії: одна Монголія — брудна, в довгих убраннях, злидена й наполовину хора на праці — це Монголія Там (чечів), і Монголія друга — революційна, що відгороджується і відмовившись від своїх старих релігійних традицій, живе більш-менш культурним життям.

Пил має далеко більше значення, ніж звичайно думають. З одного боку, ці тверді частинки, що зветься пилом, і завжди в повітрі, необхідні. Коли повітря проходить над високими горами, воно холодне до такої міри, що стає насичене водою. Вода осідає на частинках пилу в повітрі, і повстає хмара, з якої йде дощ.

З другого боку, пил і дим, що складаються з мікроскопічних частинок продуктів горіння — сажі, вугілля — дуже шкідливі для здоров'я людини.

Пилинок в повітрі сила сильна і ми, дихаючи двадцять разів на хвилину, вдихаючи кожним подихом близько тридцяти кубічних сантиметрів повітря, або — шестистот куб. сантиметрів на хвилину, — вдихаємо до 69 мільйонів пилинок або частинок диму на хвилину. Ці частинки збираються в носовій ямі та, головним чином — в легенях.

Коли подивитися (на рослині) на легні людини, що за життя працювала на фабриці або навіть тільки жила близько фабрики, то побачимо, що легні потемніли від сажі. Ця сажка, як і пил, збільшують датливості людини до хвороб, надто до запалення легенів і сухот.

Пил, як то доведено спробою, відбирає в сонячному світлі корисне ультра-фіолетове проміння, що має силу вбивати всякі бактерії.

Як же боротися з таким ворогом, як пил? Перш за все як найстараніш виганяти його з нашого життя, держати житло чисто, часто провітрюючи його. А найголовніше — треба, щоб як найбільше попадало в хату ультра-фіолетового проміння. Це проміння зовсім не проходить крізь скло. Отже, коли хочемо бути здорові, мусимо завжди в теплу погоду держати вікна відчиненими. Навіть зимою треба відчиняти одно з вікон, хоча-б на кілька хвилин. Що до сажі, від якої найбільш терплять робітники,

Пил, як то доведено спробою, відбирає в сонячному світлі корисне ультра-фіолетове проміння, що має силу вбивати всякі бактерії.

Як же боротися з таким ворогом, як пил? Перш за все як найстараніш виганяти його з нашого життя, держати житло чисто, часто провітрюючи його. А найголовніше — треба, щоб як найбільше попадало в хату ультра-фіолетового проміння. Це проміння зовсім не проходить крізь скло. Отже, коли хочемо бути здорові, мусимо завжди в теплу погоду держати вікна відчиненими. Навіть зимою треба відчиняти одно з вікон, хоча-б на кілька хвилин. Що до сажі, від якої найбільш терплять робітники,

Пил, як то доведено спробою, відбирає в сонячному світлі корисне ультра-фіолетове проміння, що має силу вбивати всякі бактерії.

ГОЛОДІВКА ПОЛІТИЧНИХ ВІЗНІВ.

У луцькій тюрмі сидять півтора року політичні в'язні, в справі яких ще не покінчено слідства. Дня 4. серпня почало голодівку 60 політичних в'язнів на знак протесту проти такого протизаконного та нелюдського їх трактування. Вони домагаються покінчення слідства та вручення їм акту обвинувачення і суду або випущення на волю. Крім того домагаються людського обходження, газет, прохвдів і бачення з ріднею.

Світські Монголи завжди голять голови й носять одягу червону або жовту. Заміжні жінки розплетють волосся на дві коси і часто закладають їх в чохла, що висять через одне плече по боках грудей. Одяг Монгола — шаровари й халат, звичайно, з бавовняної тканини. В зимі, крім цього, носять шапки, шубу й шапінку. Національне житло Монгола — юрта або намет.

Монголи ніколи не мають тіло; лише й руки — зрізка. В одязі повно паразитів. Монгол ніколи не вживає води, як пиття; він п'є тільки плиточний чай з молоком, сіллю, іноді з маслом.

Такого чаю Монгол випиває від 15 до 30 чашок на день. Монголу мало відомі ремесла й майстерства.

Занимається він здебільшого мінимим торгів, трохи скотарством, фуражарством тощо.

Цікава, а разом з тим дивна, країна кочовників, що колись піддала була під себе мало не половину Європи.

Дні тепер Монголії: одна Монголія — брудна, в довгих убраннях, злидена й наполовину хора на праці — це Монголія Там (чечів), і Монголія друга — революційна, що відгороджується і відмовившись від своїх старих релігійних традицій, живе більш-менш культурним життям.

Пил має далеко більше значення, ніж звичайно думають. З одного боку, ці тверді частинки, що зветься пилом, і завжди в повітрі, необхідні. Коли повітря проходить над високими горами, воно холодне до такої міри, що стає насичене водою. Вода осідає на частинках пилу в повітрі, і повстає хмара, з якої йде дощ.

З другого боку, пил і дим, що складаються з мікроскопічних частинок продуктів горіння — сажі, вугілля — дуже шкідливі для здоров'я людини.

Пилинок в повітрі сила сильна і ми, дихаючи двадцять разів на хвилину, вдихаючи кожним подихом близько тридцяти кубічних сантиметрів повітря, або — шестистот куб. сантиметрів на хвилину, — вдихаємо до 69 мільйонів пилинок або частинок диму на хвилину. Ці частинки збираються в носовій ямі та, головним чином — в легенях.

Коли подивитися (на рослині) на легні людини, що за життя працювала на фабриці або навіть тільки жила близько фабрики, то побачимо, що легні потемніли від сажі. Ця сажка, як і пил, збільшують датливості людини до хвороб, надто до запалення легенів і сухот.

Пил, як то доведено спробою, відбирає в сонячному світлі корисне ультра-фіолетове проміння, що має силу вбивати всякі бактерії.

Як же боротися з таким ворогом, як пил? Перш за все як найстараніш виганяти його з нашого життя, держати житло чисто, часто провітрюючи його. А найголовніше — треба, щоб як найбільше попадало в хату ультра-фіолетового проміння. Це проміння зовсім не проходить крізь скло. Отже, коли хочемо бути здорові, мусимо завжди в теплу погоду держати вікна відчиненими. Навіть зимою треба відчиняти одно з вікон, хоча-б на кілька хвилин. Що до сажі, від якої найбільш терплять робітники,

Пил, як то доведено спробою, відбирає в сонячному світлі корисне ультра-фіолетове проміння, що має силу вбивати всякі бактерії.

Як же боротися з таким ворогом, як пил? Перш за все як найстараніш виганяти його з нашого життя, держати житло чисто, часто провітрюючи його. А найголовніше — треба, щоб як найбільше попадало в хату ультра-фіолетового проміння. Це проміння зовсім не проходить крізь скло. Отже, коли хочемо бути здорові, мусимо завжди в теплу погоду держати вікна відчиненими. Навіть зимою треба відчиняти одно з вікон, хоча-б на кілька хвилин. Що до сажі, від якої найбільш терплять робітники,

Пил, як то доведено спробою, відбирає в сонячному світлі корисне ультра-фіолетове проміння, що має силу вбивати всякі бактерії.

Як же боротися з таким ворогом, як пил? Перш за все як найстараніш виганяти його з нашого життя, держати житло чисто, часто провітрюючи його. А найголовніше — треба, щоб як найбільше попадало в хату ультра-фіолетового проміння. Це проміння зовсім не проходить крізь скло. Отже, коли хочемо бути здорові, мусимо завжди в теплу погоду держати вікна відчиненими. Навіть зимою треба відчиняти одно з вікон, хоча-б на кілька хвилин. Що до сажі, від якої найбільш терплять робітники,

Пил, як то доведено спробою, відбирає в сонячному світлі корисне ультра-фіолетове проміння, що має силу вбивати всякі бактерії.

Як же боротися з таким ворогом, як пил? Перш за все як найстараніш виганяти його з нашого життя, держати житло чисто, часто провітрюючи його. А найголовніше — треба, щоб як найбільше попадало в хату ультра-фіолетового проміння. Це проміння зовсім не проходить крізь скло. Отже, коли хочемо бути здорові, мусимо завжди в теплу погоду держати вікна відчиненими. Навіть зимою треба відчиняти одно з вікон, хоча-б на кілька хвилин. Що до сажі, від якої найбільш терплять робітники,

Пил, як то доведено спробою, відбирає в сонячному світлі корисне ультра-фіолетове проміння, що має силу вбивати всякі бактерії.

Як же боротися з таким ворогом, як пил? Перш за все як найстараніш виганяти його з нашого життя, держати житло чисто, часто провітрюючи його. А найголовніше — треба, щоб як найбільше попадало в хату ультра-фіолетового проміння. Це проміння зовсім не проходить крізь скло. Отже, коли хочемо бути здорові, мусимо завжди в теплу погоду держати вікна відчиненими. Навіть зимою треба відчиняти одно з вікон, хоча-б на кілька хвилин. Що до сажі, від якої найбільш терплять робітники,

Пил, як то доведено спробою, відбирає в сонячному світлі корисне ультра-фіолетове проміння, що має силу вбивати всякі бактерії.

Як же боротися з таким ворогом, як пил? Перш за все як найстараніш виганяти його з нашого життя, держати житло чисто, часто провітрюючи його. А найголовніше — треба, щоб як найбільше попадало в хату ультра-фіолетового проміння. Це проміння зовсім не проходить крізь скло. Отже, коли хочемо бути здорові, мусимо завжди в теплу погоду держати вікна відчиненими. Навіть зимою треба відчиняти одно з вікон, хоча-б на кілька хвилин. Що до сажі, від якої найбільш терплять робітники,

Пил, як то доведено спробою, відбирає в сонячному світлі корисне ультра-фіолетове проміння, що має силу вбивати всякі бактерії.

ЗАВІДІВКА З АМНЕСТІЇ НЕ ЗДІЙСНУВАЄТЬСЯ.

Завідаючи, що амністия не здійснюється, тюрми наповнюються щораз то новими політичними в'язнями, а уряд баргтя делегується здобутими повноваженнями і зміною конституції. Для нього мукти тих невинних жертв, що томляться по республіканських тюрмах, не існують, їх голоси розпущки до нього не доходять, не зважаючи на те, що виривають вони з наболілих грудей цілих тисячів. У новий уряд вселились видно, вже всі реакційні засоби правління, а тому нічого від нього надіятись.

Завідаючи, що амністия не здійснюється, тюрми наповнюються щораз то новими політичними в'язнями, а уряд баргтя делегується здобутими повноваженнями і зміною конституції. Для нього мукти тих невинних жертв, що томляться по республіканських тюрмах, не існують, їх голоси розпущки до нього не доходять, не зважаючи на те, що виривають вони з наболілих грудей цілих тисячів. У новий уряд вселились видно, вже всі реакційні засоби правління, а тому нічого від нього надіятись.

Завідаючи, що амністия не здійснюється, тюрми наповнюються щораз то новими політичними в'язнями, а уряд баргтя делегується здобутими повноваженнями і зміною конституції. Для нього мукти тих невинних жертв, що томляться по респ